

Aflevering 59, 60– Waterland thematisch

In de vorige aflevering (over de visvergunning) schreef ik al dat ik tegenwoordig ook het thematische pad bewandel. Tijdens de tentoonstelling Phila-Ede heb ik mijn verzameling over het land ten noorden van het IJ voor de eerste keer tentoongesteld. De jury had er flink wat op aan te merken, maar de kritiek was opbouwend.

Na afloop mocht ik een van de publiekprijzen ontvangen (een peperdure messenset), een paar weken later werd ik gebeld door iemand van de Filatelistische Dienst van de Bond. Hij wilde graag een diaserie maken van mijn collectie, voor vertoning op verenigingsavonden of andere evenementen. Kijk, dat streelt de ijdelheid. Na enig overleg kwamen we overeen dat het geen diaserie zou worden, maar een zogenaamde powerpoint-presentatie, zeg maar dia's uit de computer. Een van de voordelen daarvan is dat ik mijn verzameling thuis kan houden en zelf de voorstelling kan samenstellen. Op de komende clubavond in september wil ik u een stukje laten zien. In deze aflevering een voorproefje.

Opzet

Mijn thematische verzameling heeft als titel: 'Leven in een land van wind en water' en telt zes hoofdstukken. Met behulp van de kracht van de wind en door een slim gebruik van windmolens werden boven het IJ grote watervlaktes in vruchtbaar land veranderd (hoofdstuk 1)

Waterland en Zaanstreek zijn 'van huis uit' agrarische gebieden, waarbij de veeteelt belangrijker was dan de landbouw. De ruime hoeveelheden water maakten visvangst mogelijk: in de binnenwateren, op de Zuiderzee, maar ook verder van huis. In vroeger tijden zijn veel Waterlanders betrokken geweest bij de walvisvangst, ver van huis. Tegenwoordig gaat het vooral om recreatief vissen. Dat is globaal de strekking van het tweede hoofdstuk

Enkele nederzettingen, gelegen aan zee of riviermondingen, dijken of afgedamde veenstromen groeiden uit tot steden. De inwoners richtten zich op andere dan agrarische bezigheden, vooral op handel en scheepvaart (hoofdstuk 3).

Een bijzondere ontwikkeling maakte de Zaanstreek door. Dankzij de toepassing van windmolens groeide dit gebied uit tot een van de eerste Europese industriële centra. De verwerking van hout was misschien wel de belangrijkste bedrijfstak, maar in het verlengde daarvan kwam ook de papierindustrie tot ontwikkeling. De Zaankanters maakten met behulp van windmolens in de zestiende eeuw papier van wereldfaam. Ook maakte men er zeildoek, waar later de linoleum-industrie uit zou voortkomen (hoofdstuk 4).

Zaanstad is wel de provisiekast van Nederland genoemd en die staat centraal in hoofdstuk 5. Ook hier stond de windmolen aan de basis van allerlei vormen van levensmiddelenproductie. Verkade, Hille, de koffie en thee van Keg, Duyvis, Honig, Wessanen, Albert Heijn, ze hebben allemaal met de Zaan te maken. Cacao geeft in de Zaanstreek nog steeds geur aan de omgeving.

In het slothoofdstuk beschrijf ik de keerzijde van de medaille. In zijn streven naar welvaart en vooruitgang heeft de mens zijn eigen leefomgeving in gevaar gebracht. Verstedelijking (Purmerend!) heeft het natuurlijk landschap aangetast, het succes van de Zaanstreek ging gepaard met minder prettige arbeidsomstandigheden, met kinderarbeid zelfs. De vele fabrieken, opvolgers van de windmolens hebben de lucht, de grond en het water ernstig vervuild.

Aflevering 60– Waterland thematisch, augurkenleed

Tijdens de dialyzing in september heb ik u iets van mijn collectie laten zien en verteld wat ik met die verzameling wil. In ieder geval moeten er wat mij betreft, naast de

postzegels met Waterlandse thema's, veel stempels, brieven en andere poststukken in onder gebracht worden.

Met die brieven moet je wel een beetje oppassen, want bepaalde stukken die op het eerste gezicht heel erg thematisch lijken worden door de juryleden keihard teruggefloten.

In mijn tentoonstellingscollectie leg ik bijvoorbeeld uit dat de Zuidoostbeemster vroeger vooral een tuinbouwgebied was, waar op de een of andere manier de kweek van augurken een belangrijke plaats innam. Dat kun je illustreren met een augurk op een postzegel en die is niet zo moeilijk te vinden, met name bij landen als Hongarije of Roemenië kom je zulke zegels wel tegen (zie de stuiverboeken op onze clubavonden). Als u een computer heeft met internet-aansluiting moet u eens gaan surfen op de site van Postbeeld (www.postbeeld.com), er gaat een wereld voor u open. Ook met een mooi frankeermachinestempel kunnen de augurken in beeld gebracht worden:

Dat heeft wel niet zoveel met de Beemster te maken, maar wel met augurken.

In 1878 werd in de Beemster de "Coöperatieve Vereniging tot in- en verkoop van Beemster augurken" opgericht, met een grote loods op de Zuiderweg. Er staat een prachtige foto in het boekje *Purmerend in oude Ansichten*, deel 1, p. 99. Later maakte deze vereniging deel uit van de afslagvereniging 'Beemster, Purmerend en Omstreken', vanaf 1905 gehuisvest aan de Beemsterburgwal.

Een postzegelhandelaar die weet dat ik iets met de Beemster heb, had voor mij een brief apart gehouden die vanuit Engeland naar 'de augurkenvereniging' verstuurd werd. Die brief is natuurlijk hartstikke leuk, maar scoort slecht bij een thematische tentoonstelling, omdat het de **adressering** is die een verband legt met het thema en dat telt niet. Omdat ik nogal eigenwijs ben, stel ik dus voor om de thematische reglementen voor dit soort juweeltjes wat aan te passen, maar ik ben bang dat mijn stem niet telt. Voor de Postex-tentoonstelling heb ik een eenkader-collectie samengesteld met meer van dit soort gevallen.

REGISTERED LETTER.

THIS LETTER MUST BE GIVEN TO AN OFFICER OF THE POST OFFICE TO BE REGISTERED, AND A RECEIPT OBTAINED FOR IT. THE ADDRESS MUST BE WRITTEN ON THIS

1467

Holland

Co-operative Vereeniging
De Beemster Aardgurke
Purmerend
Noord Holland

FEE PAID.

John Dehé